

NA KŘÍDLECH PTÁKŮ A MOTÝLŮ

Nebeským oceánem elegantně plachtí černobílý albatros. A slyšíš to mohutné máchání husích křídel? Putují daleko, daleko za sluncem. Stejně jako parádníci jeřábi mandžušští. Někteří z ptáků jsou samotáři, a tak jim vyhovuje, když se přesouvají sami nebo jen se svojí rodinou. Jiní dávají přednost společnosti a přesouvají se v mohutném hejnu nebo uváženém šiku. Pro svoji orientaci využívají opeření poutníci sluneční, hvězdný a magnetický kompas, ale také mapu krajiny, kterou mají uloženou v paměti. Dobře si pamatují osvětlené body, například majáky. A když jsou unavení? Pomůžou jim větrné proudy, které je měkce a pohodlně unášejí na jejich cestě dál.

Stejně tak cestují i křehoucí motýli. Statečně zdolávají na svých jemných křídlech vysoké hory a nekonečné prostory nad mořem.

Nejenom ptáci a motýli, své poutě podnikají i brouci. Takový vruboun posvátný si k tomu ještě na cestu přibere kuličku z trusu. A tu před sebou neúnavně valí a kutálí bez ohledu na to, jestli prší nebo svítí slunce. Uf, ten se asi zapotí.

Cesty tažných ptáků a hmyzích tuláků měří jen několik stovek metrů nebo naopak nekonečné kilometry přes celou zeměkouli. Vedou od severu k jihu, od východu na západ a jsou stejně rozmanité jako sama zvířata, která se na cesty vydávají...

ALBATROS STĚHOVAVÝ

Viděli jste u moře ptáka s bílým tělem a štíhlými černými křídly? Jak si elegantně plachtí mořem nebeským? Tak to je albatros – největší mořský pták. Mohl by nás svými křídly přikrýt, ale raději na nich bez námahy plachtí nad moři a oceány jižní polokoule. Nechává se při tom unášet větrnými proudy, pokud ale vítr foukat přestane, musí dosednout na hladinu a počkat, až vítr opět nabere dech. Představte si, že bez jediného mávnutí vydrží plachtit až 6 dní! Každý den takhle uletí klidně 1 000 kilometrů. A celou planetu dokáže obletět za pouhé 2 měsíce. Kdepak 80 dní!

15 000 KM BEZ PŘISTÁNÍ

DOŽIVÁ SE AŽ 80 LET

JEŘÁB MANDŽUSKÝ

Vysoký černobílý krasavec pohazuje hlavou, uklání se, dělá piruety, vyskakuje... Právě jste zhlédli nádherný zasnubní tanec jeřába, který v páru s jedním partnerem žije celý život. Jejich domovem jsou travnaté plochy, mokré louky či bažiny v Japonsku, části Sibiře a na Dálném východě. V Japonsku a Číně jsou jeřábi posvátní, najdeme je ve starých bájích, ale i na bankovkách a v logu japonských aerolinií. Zamávají křídly a už se vznášejí ve vzduchu. A kampak si zaletí, když jim začne stoupat pára od zobáčků? Odlétají do Koreje, severovýchodní Číny a jižního Japonska. Jedna cesta jim zabere 20–40 dní.

2 000–2 287 KM 1 CESTA

SNÁŠÍ 2 VEJCE

ČÁP ČERNÝ

Jé, podívejte... vysoko, vysoko na obloze si elegantně plachtí čáp! Kampak má asi tenhle bílý krasavec namířeno? A potkali jste se už někdy s čápem černým? No vážně, čáp černý skutečně existuje. Je blízký příbuzný čápa bílého. Ale na komíně ho nehledejte. Čáp černý je totiž samotářský tvor, společnost zrovna nevyhledává. Libuje si v lesích, čím jsou hlubší, tím lépe se v nich cítí. Na svůj letní byt se pravidelně vydává do střední a východní Evropy i exotické Asie. Evropští a západoasijské čápi zase rádi tráví zimu pěkně v teple střední a západní Afriky. Ti ostatní si oblíbili Indii a Čínu.

AŽ 14 000 KM TAM I ZPĚT

SNÁŠÍ 3–5 VAJEC

ČÁP BÍLÝ

Slyšíte klapot zobáků? Vždyť je to čáp na hnízdě, který udělá skoro vše, aby se zalíbil čapí slečně. Hlasitě ji zdraví klapotem zobáku, zaklání hlavu, ukazuje pyšně hnízdo, které vybudoval, nebo přinejmenším opravil... takhle vypadají čapí zasnuby časně zjara. Ale víte, co dělá čáp v zimě? Užívá si tepla. Vážně, nedělám si legraci. Jako pravý vášnivý cestovatel odlétá každý podzim za žhavým africkým sluncem. Že na tu dlouhou cestu potřebuje mapu? Kdeže! Vždyť má v sobě kompas, díky kterému neomylně trefí na vysněné místo tam, ale také zase zpátky na své hnízdo.

20 000 KM TAM I ZPĚT

HNÍZDO VÁŽÍ AŽ 1 TUNU!

VLAŠTOVKA OBECNÁ

Víte, že vlaštovka patří mezi nejrozšířenější ptáky na světě? Je družná a její černomodré lesklé a bílé peří zdobí červená skvrnka na hrdle, která jí moc sluší. Vlaštovky ze Severní Ameriky létají zimovat na Floridu, Antily a do Střední a Jižní Ameriky. Ty z Evropy pro změnu do rovníkové a jižní Afriky. Vlaštovky se stěhují ve velkém hejnu, v jehož čele jsou dospělí a zkušenější ptáci. Uletí bez přestávky 100–300 kilometrů a pak i několik dní odpočívají na jednom místě. Trvá jim to několik měsíců. Cestu zpět na sever zvládnou už za 5 týdnů.

2 500–22 500 KM OBĚ CESTY

DOŽÍVAJÍ SE 5–7 LET

RYBÁK DLOUHOOCASÝ

Co byste řekli cestě kolem světa? Ano? A co cesta kolem světa každý rok? Rybák sice není na první pohled zvlášť nápadný – je to štíhlý pták s úzkými křídly a červeným zobákem, ale pokud byste se s ním vydali na cestu, budete překvapeni! Rybák žije v severní části Evropy, Asie a Severní Ameriky a jeho sídla zasahují až do Arktidy. Na zimu ale míří právě na opačný konec světa – do oblastí mezi jižní Afrikou a Antarktidou. Při letu do zimoviště nehledá přímou cestu, takže uletí 30 000–40 000 kilometrů. Oblétí tak ročně celou zeměkouli! A tuto trasu létá pravidelně každý rok. To je za celý život docela dost kilometrů – vydalo by to i na cestu na Měsíc!

PŘES 95 000 KM TAM I ZPĚT

SNÁŠÍ 1–3 VEJCE

